

SPOROČILO ZA JAVNOST

Pričenja se Teden možganov: *Zakulisje pogleda*

V prihodnje bodo največji del družbe pestile bolezni živčevja

Ljubljana, 11. marec 2015 - Od 16. do 20. marca bo v Ljubljani in mestih po Sloveniji potekal že dvanajsti Teden možganov, ki ga organizira Slovensko društvo za nevroznanost - SiNAPSA. Letošnji dogodek bo potekal pod sloganom *Zakulisje pogleda* in bo obiskovalcem ponovno ponudil brezplačna predavanja strokovnjakov z različnih znanstvenih področij, delavnice za otroke in odrasle, filme in okroglo mizo. Vsi dogodki bodo potekali v Atriju ZRC SAZU in Slovenski kinoteki.

Dr. Simon Brezovar, univ. dipl. psih., ki bo v okviru Tedna možganov imel predavanje *Kako deluje navigacijski sistem v naših možganih* je na novinarski konferenci poudaril: »Lansko leto je bilo dogajanje na področju nevroznanosti precej pestro, verjetno pa je največ zanimanja požela Nobelova nagrada s področja fiziologije in medicine, ki je bila za odkritje t.i. navigacijskih celic podeljena ameriško-angleškemu nevrobiologu Johnu O'Keefu ter norveškima psihologoma, zakoncema May-Britt in Edvardu Moserju. Navigacijske celice so tiste živčne celice v možganih, ki nam dajejo občutek kje smo, kje se nahajamo in občutek koordinatnega prostora v naših možganih.«

Doc. dr. Blaž Koritnik, dr. med., predsednik Slovenskega društva za nevroznanost SiNAPSA je spregovoril o pomenu vzpostavitve Slovenskega dneva možganov: »Lansko leto se je v svetovnem merilu na področju nevroznanosti zgodilo veliko novih stvari. Odpirajo se predvsem novi pristopi glede povezovanja možganov z računalnikom in boljšega prepoznavanja možganske aktivnosti. V zadnjih letih se nam odpirajo tudi možnosti zdravljenja ne samo s pomočjo zdravil in psihoterapije, ki sta veljala za ustaljena pristopa, ampak tudi z različnimi metodami stimulacije možganov z magnetnimi polji in električnimi impulzi, ki jih v svetu, pa tudi pri nas, že začnemo uporabljati v terapevtske namene, na primer pri Parkinsonovi bolezni in depresiji. Lansko leto je potekalo tudi v znamenju bolezni ALS in množične akcije polivanja s hladno vodo. Če se je to sprva morda zdelo neumno in zvezdniško, se je pristop izkazal za učinkovitega. Z akcijo je bilo namreč zbranih več kot sto milijonov dolarjev za raziskovalne namene, trenutno pa so v teku štirje pomembni raziskovalni projekti s katerimi, upamo, bomo bolje spoznali eno težjih nevroloških bolezni« in dodaja: »SiNAPSA si že dve leti prizadeva za vzpostavitev Slovenskega dneva možganov, ki bi potekal v sredo znotraj Tedna

možganov in v okviru katerega bi lahko bolj neposredno opozarjali na bolezni možganov in njihov pomen. Pobuda je bila že pred časom posredovana Ministrstvu za zdravje in bila tudi v procesu medresornega usklajevanja, vendar, verjetno zaradi vmesne spremembe vlade, do sedaj še ni bila sprejeta.«

Prof. dr. Maja Bresjanac, dr. med. iz Inštituta za patološko fiziologijo MF Ljubljana, ki bo v okviru Tedna možganov vodila delavnico za odrasle *čut@ngo* je poudarila: *»Vse je v glavi, ampak ne čisto zares vse. Gre za možgane v telesu, njuno skupno delovanje je včasih vir težav, pa tudi lepote in užitka. Tango smo si izbrali, ker je ljudi z njim mogoče motivirati, saj poteka ob čustveno nabiti glasbi, ki nas pripravi do gibanja. Komunikacija partnerjev ob tangu, ki je izrazito improviziran ples, poteka brez besed, z uporabo dotika, sluha in vida. Ker je letos Teden možganov posvečen vidu in njegovemu vplivu na naša življenje, smo se odločili, da preverimo kako so nam vid in druga čutila v pomoč pri učenju plesa.«*

Prof. dr. Marko Hawlina, dr. med. iz Očesne klinike v Ljubljani je spregovoril o bioničnem vidu, pomembnem področju znotraj nevroznosti, ki v zadnjem času prinaša zavidljive rezultate: *»Oči so del možganov in spremljajo naše zaznave, če vid izgubimo, smo seveda izjemno prizadeti. Vsakemu, ki je slep, veliko pomeni, če lahko loči vsaj svetlobo od sence. Danes že potekajo raziskave na področju bioničnega vida, ki sicer pri napovedovanju ciljev ostaja skromen. Od vseh implantatov v vidni poti so doslej največji uspeh pokazali implantanti na mrežnici. Te naprave so bile največkrat testirane pri bolnikih, ki imajo očesno bolezen imenovano retinitis pigmentosa (RP). Ta prizadene fotoreceptorske celice, pri tem pa ganglijske celice mrežnice ostanejo relativno nepoškodovane. Trenutno obstaja sedem večjih tekočih projektov bioničnih implantatov, ki so sredi testiranja. Doslej je od skupaj nekaj preko 100 implantiranih naprav povrnilo del uporabnega vida približno eni četrtni bolnikov, medtem ko se je pri nadaljnji polovici povrnilo zaznavanje svetlobe, pri eni četrtni pa implantanti niso imeli učinka na vid. Kljub temu, da s pomočjo implantatov še ni mogoče videti bolje, je že zaznavanje svetlobe in večjih predmetov bolnikom v veliko pomoč. Upamo lahko, da se bo s tehnološkim napredkom ločljivost povečala.«*

Lea Kristan, univ. dipl. psih., vodja organizacijske ekipe Tedna možganov je poudarila: *»Možgani so vsekakor vredni naše pozornosti, kajti bolezni živčevja so tiste, ki bodo pestile največji del družbe v prihodnje. Letos pozornost namenjamo vidu, funkciji, ki jo ima večina ljudi pogosto za samoumevno, slepi in slabovidni pa jo seveda doživljajo povsem drugače. Vid*

je široka tema, ki se dotakne vsakega izmed nas, nevroznanosti pa nam na tem področju lahko predstavi tudi veliko novih spoznanj. Naš program je namenjen širokemu spektru ljudi in ne zahteva predznanja. Seveda pa smo se tudi letos potrudili za kar najbolj zanimive vsebine, ki so jih pripravili strokovnjaki iz različnih znanstvenih področij.«

Teden možganov bo tudi letos potekal v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Kopru, Idriji, Murski Soboti, Novem mestu, Grosupljem, Tolminu in Velenju. V Ljubljani bo predstavil predavanja strokovnjakov z različnih znanstvenih področij, med njimi: ***Od svetlobe do podobe ali kako vidijo svet naši možgani*** (dr. Simon Brezovar, univ. dipl. psih.); ***Eye Tracking in nevromarketing: vloga vidnih dražljajev in konteksta pri (ne)razumnih odločitvah potrošnika*** (dr. Mitja Pirc in Miha Gams); ***Socialna percepcija: vid je družaben čut*** (Hana Hawlina); ***Možgansko-računalniški vmesniki: vizije preteklosti, sedanosti in prihodnosti*** (Jurij Dreo, dr. med.); ***Povej mi kaj vsečkaš in povem ti kdo si: socialni mediji, osebnost in emocije*** (doc. dr. Marko Tkalčič, univ. dipl. inž. el.); ***Bionični vid*** (prof. dr. Marko Hawlina, dr. med.); ***Optične iluzije in halucinacije: podobe v možganih z lastnim življenjem*** (dr. Vid Vodusek, univ. dipl. psih.). Pomemben del programa bodo tudi torkove delavnice za otroke in odrasle ter petkova okrogla miza, na kateri bodo sodelovali novinar **Lenart J. Kučič**, dramaturginja in režiserka **Nina Šorak**, psihiatrinja **dr. Bojana Avguštin Avčin** in socialni psiholog **dr. Matej Černigoj**. Ob Tednu možganov bo izšla posebna številka **eSinapse**, revije za nevroznanost, v kateri bodo zbrani prispevki predavateljev.

Spletna stran Tedna možganov: <http://www.sinapsa.org/TM/>

Dodatne informacije:

Alja Gogala

alja.gogala@idejal.si / 041 823 669